

УДК 378.018.8:373.5.011.3-051:80]: 37.06
DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-194-89-94

ГОНЧАРУК Валентина Анатоліївна –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7323-0590>

e-mail: goncharuk424@ukr.net

ПОДЛЕВСЬКА Неля Володимирівна –

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри слов'янської філології

Хмельницького національного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6210-265X>

e-mail: podlevska.nelia@gmail.com

ЖИВОЛУП Вікторія Іванівна –

старший викладач кафедри іноземних мов

Харківської державної зооветеринарної академії

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2971-3763>

e-mail: viktoria.zhyvolup@gmail.com

ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У СИСТЕМІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасність ставить перед педагогічною галуззю абсолютно нові виклики. У наш час недостатньо просто впевнено володіти інформацією з тієї чи іншої навчальної дисципліни, педагог повинен на високому рівні оволодіти сукупністю компетентностей, які можуть бути і не пов'язані безпосередньо з предметом вивчення, але їх наявність у професійному досвіді стане підґрунтям, що дасть змогу впевнено конкурувати на ринку праці. Означена особливість характерна якраз для фахівця з філологічних дисциплін.

Наразі інтеграція української вищої освіти у європейське та світове наукове співтовариство значно активізується [12, с. 224]. У зв'язку з цим саме комплекс філологічних дисциплін стає одним із пріоритетних напрямів в освіті. Причини криються у самій сутності філології як науки, зокрема у безпосередньому вивченні мов, а також методів і способів міжособистісної комунікації. Якщо взяти до уваги, що вчитель-предметник з філологічних спеціальностей має не тільки належним чином володіти навчальним матеріалом, але й мати певний набір компетентностей, з-поміж яких комунікативна є найголовнішою, що формуватимуть його авторитет у свідомості школярів, саме вміння комунікувати і стає наріжним каменем, який і визначає його ефективність.

У сучасних закладах загальної середньої освіти вчитель-філолог виконує визначальну роль: глибоко усвідомлює свої національні корені, шанує культурні традиції українського й інших народів, формує засобом рідного слова патріотично налаштовану, національно

спрямовану й водночас толерантну особистість української держави з розвиненим мультикультурним світоглядом.

Тому висуваються нові вимоги до фахової підготовки майбутнього філолога, головними з-поміж яких виступають такі: здатність вільно орієнтуватись у складних соціокультурних обставинах; готовність обслуговувати не тільки інноваційні процеси, а й процеси комунікації у широкому розумінні; спрямованість на особистісний розвиток здобувача освіти. Відповідно до таких вимог фахова підготовка філолога має забезпечувати розвиток особистості, здатної до співпраці, до ведення діалогу та виявлення гнучкості у спілкуванні, тобто особистості, у якої на високому рівні буде сформовано комунікативну компетентність.

З огляду на вищесказане професійна комунікативна компетентність у системі фахової підготовки майбутнього філолога постає актуальною проблемою, яка потребує дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Найпершим завданням у контексті нашої дослідницької роботи став аналіз літературних джерел із метою виокремлення понятійного апарату, яким ми будемо оперувати у ході дослідження.

Першим поняттям, яке будемо використовувати у нашому дослідженні, є професійна компетентність філолога. За О. Семеног [10, с. 21], професійна компетентність учителя української мови та літератури є нічим іншим, як інтегральною особистісною якістю. Вона формується із педагогічної, психологічної, лінгвістичної, мовної, комунікативної, фольклорної, літературної, етнокультурної, методичної,

інформаційної та дослідницької компетенцій [10, с. 21]. Виявляється ж вона у високому рівні готовності студентів-філологів до безпосередньої педагогічної діяльності.

В. Коваль [6, с. 11] уточнила сутність поняття «професійна компетентність майбутніх учителів-філологів» (ступінь оволодіння професійною діяльністю, яка об'єднує теоретичні характеристики (знання), практичні (вміння, навички, досвід) й особистісні характеристики (якості, здібності) готовності суб'єкта до професійно-педагогічної діяльності) та потрактувала поняття «формування професійної компетентності майбутніх учителів-філологів» (складний процес, під час якого набуваються компетенції, що включають отримані знання, набуті вміння, навички з фундаментальних і спеціальних філологічних дисциплін, досвід, способи мислення, цінності, інтереси, прагнення, спроможність відповідати за прийняті рішення в процесі професійної діяльності, що виявляється у здатності фахівця професійно діяти згідно з визначеними державою освітніми стандартами, виявляти особистісний педагогічний імідж і демонструвати професійні характеристики) [6, с. 11].

Важливим складником загальної професійної компетентності філолога є його комунікативна компетентність. Науковці порізно визначають це поняття: вміння встановлювати та підтримувати необхідні контакти з іншими людьми (Г. Данченко, Ю. Жуков, С. Козак, С. Макаренко, Л. Петровська, П. Растенніков, Ю. Рись, В. Степанов, В. Ступницький); володіння сукупністю мовних та мовленнєвих умінь (Є. Головаха, Т. Ладиженська, Є. Мелібруд, Н. Паніна, Р. Парошина, М. Станкін); знання норм і правил спілкування (Т. Іванова, А. Козлов) [7, с. 12].

Н. Арістова [1, с. 12] визначає поняття комунікативної компетентності як систему знань, умінь та навичок, цінностей і ціннісних орієнтацій, а також особистісних якостей. Від рівня її сформованості залежить ступінь готовності майбутніх філологів спілкуватись рідною та іноземною мовами у будь-якій ситуації. Також цей різновид професійної компетентності включає у себе здатність ефективно організовувати професійне спілкування з іншими учасниками комунікативного процесу, працювати у команді, розв'язувати конфлікти, адекватно сприймати себе у спілкуванні під час взаємодії, спонукати партнерів по спілкуванню до спільної плідної праці заради досягнення спільної мети, а також оперативно засвоювати нові і більш ефективні форми

комунікативної поведінки [1, с. 12].

Н. Бідюк під комунікативною компетентністю вчителя-філолога розуміє сукупність здібностей, знань, умінь, навичок, ставлень, цінностей, ініціатив та комунікативного досвіду особистості, необхідних для розуміння чужих та продукування власних програм мовленнєвої поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування; здатність до активної взаємодії та навчання інших мовленнєвих суб'єктів [4, с. 160]. Вона називає складниками комунікативної компетентності цілі навчання у різних видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо); знання (мовленнєві, мовні, паралінгвістичні, лінгвонародознавчі, морально-етичні), навички, уміння (мовні, мовленнєві, комунікативні, гностичні, перцептивні, паралінгвістичні, лінгвонародознавчі, організаційні) та досвід (комунікативний, методичний, технологічний) як результат комунікативної діяльності в спілкуванні [4, с. 160].

Проаналізувавши тлумачення вченими (філософами, культурологами, лінгвістами, педагогами) цього поняття, підсумовуємо, що комунікативну компетентність розуміють як здатність особистості будувати власну комунікативну поведінку відповідно до реальних ситуацій спілкування, зокрема професійного спілкування, особлива якість мовленнєвої особистості, набута в процесі спілкування або спеціального навчання. Мовленнєвий досвід є продуктом взаємодії суб'єкта із середовищем, що не тільки набувається у підсумку, але й формується в процесі цієї взаємодії. Філолог повинен здійснювати нормативну мовленнєву діяльність, що передбачає вміння висловлюватись відповідно до ситуації та розуміти сказане і прочитане.

Мета статті – на підставі аналізу наукової літератури розкрити місце професійної комунікативної компетентності в системі підготовки філолога у закладі вищої освіти, її взаємозв'язок із професійними якостями вчителя. Також розглянути вплив комунікації у дихотомії «учень-учитель» з огляду на формування морального авторитету викладача серед учнівства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перш за все, з'ясуємо, які саме компоненти формують професійну компетентність сучасного вчителя. За В. Гончаруком [5], професійно-педагогічна компетентність є складною багаторівневою стійкою структурою його психічних рис, що формується унаслідок інтеграції досвіду, теоретичних знань, практичних умінь і

значущих для вчителя особистісних якостей. Також вказана категорія має чітко окреслені ознаки у вигляді мобільності, гнучкості та критичності мислення. У професійну компетентність як загальну категорію інтегруються такі види компетенцій, як: пізнавально-інтелектуальна; діагностична; прогностична; організаторська; інформаційна; стимулююча; оцінно-контрольна; аналітична; психологічна; соціальна; громадянська; рефлексивна; творча; методична; дослідницька; комунікативна [5, с. 116].

Комунікативна компетенція є вмінням педагога будувати ефективні комунікативні дії в певному колі ситуацій міжособистісної взаємодії, знанням фахівцем закономірностей різних форм спілкування і правил поведінки у різних ситуаціях, умінням сформулювати тактичний план і реалізувати його на основі соціальних навичок [5, с. 116].

Уже не викликає заперечень твердження про те, що не можна ототожнювати поняття «компетентність» та «компетенція». Потрібно розглянути, як саме у здобувачів вищої освіти формується професійна комунікативна компетентність. Зважаючи на те, що людина є соціальним суб'єктом, одним із найперших аспектів означеного педагогічного новоутворення є просте міжособистісне спілкування. Втім, галузь вищої освіти створює набагато більше можливостей для формування комунікативної компетентності саме завдяки створеному навчально-науковому середовищу.

За Т. Шаровою [11, с. 75], для студентів філологічних спеціальностей актуальними можуть бути різні компоненти формування комунікативно-діалогічних компетентностей. Зокрема такими складовими може виступати розвиток роботи з текстом, а саме поглиблення читальних умінь, анотування, реферування та редагування текстів, на основі чого будуть формуватися діалогічні висловлювання. Робота над художніми текстами дозволить студентам засвоїти фонетику та граматику на тому рівні, що не регламентується правилами. Крім того, майбутнім учителям-словесникам рекомендується читати фахову літературу. Набуті знання в подальшому можуть бути використані у безпосередній трудовій діяльності. А ще таким чином учасники навчального процесу матимуть змогу опановувати спілкування на професійному рівні, з обов'язковим оперуванням відповідною термінологією. До того ж, робота з посібниками та науковими працями дасть змогу на належному рівні оволодіти лексичним та синтаксичним матеріалом [11, с. 75].

Такий висновок підводить нас до ще одного складника професійної комунікативної компетенції – її нерозривного зв'язку з літературою. Певним чином професіоналізм філолога ґрунтується на можливості самостійно засвоювати науковий матеріал і в умінні пропонувати його у доступній формі. Частково так і є, оскільки проведення навчальних занять у формі довільного діалогу і уособлює принцип комунікативної компетентності, а її рівень визначається лише професіоналізмом. І. Барабаш називає це явище професійною мовно-літературною компетентністю. Вона характеризується здатністю фахівця відповідати вимогам обраної професії та демонструвати належні особисті якості в ситуаціях професійного спілкування, мобілізуючи для цього знання фахової термінології, а також вміння та навички коректного та лінгвістично правильного використання відповідної термінології в усному та писемному мовленні. Також подібний погляд на компетентність включає у себе бездоганне володіння нормами сучасної літературної мови, лінгвістичну освіченість, широку ерудицію та розвинене мовне чуття. Також варто відзначити такий комплекс якостей, як широка та всеосяжна ерудиція, знання теорії та історії, зокрема етапів формування розвитку мови та літератури і персоналій, безпосередньо пов'язаних із цими процесами. Професійний фахівець також має на належному рівні вміти користуватися словниками та граматиками, відповідними інтернет-ресурсами та іншими джерелами, що будуть сприяти збагаченню та удосконаленню власної мовної культури [2, с. 155–156].

Отже, можна говорити про те, що комунікативна професійна компетентність – значно комплексніше педагогічне явище, ніж здавалося на перший погляд. Відповідно, підхід до навчання, що базується на принципі компетентності, охоплює цілий спектр галузей, унаслідок чого змінюється і освітня парадигма. Якщо ще десятки років тому перед учителем-словесником стояло значно менше завдань, то сьогодні конкурентоздатність у професійній галузі потребує знань, умінь і навичок у цілому спектрі суміжних сфер. Однією з таких сфер є професійна мобільність. За О. Бідою, термін «мобільність» означає рухливість, активність та готовність до виконання завдань. У професійній галузі мобільність є системною якістю, що є у особи-фахівця. Вона включає у себе цілу низку знань, здібностей, вмінь, особистісних якостей та ціннісних орієнтацій. Головним чинником, що і формує цю якість, виступає внутрішня свобода особистості та її

вміння відкинути сформовані стереотипи і поглянути на життєві та професійні ситуації під іншим кутом, нестандартно та виходячи за межі буденності. Подібна особливість характерна лише для творчих людей, що володіють креативними здібностями [3, с. 19–20].

Мобільність тісно пов'язана з комунікативною компетентністю. Як звичайне людське спілкування, так і професійна комунікація у вигляді надання навчального матеріалу із паралельним обговоренням, потребують високої мобільності. Певна річ, мобільність у якості особистісної риси охоплює усі аспекти діяльності вчителя-філолога. Готовність до діалогу у будь-який момент часу є ознакою успішного викладача.

Формування комунікативної компетентності у студентів-філологів набуває особливого значення ще й у контексті всебічної шкільної освіти. Це підтверджує і О. Кравченко-Дзондза [8, с. 100], акцентуючи увагу на важливості цього завдання. На думку вченої, найважливішим завданням загальноосвітньої та професійної підготовки студентів є їх загальний розвиток, вдосконалення мовної та комунікативної компетенцій, досягнення такого рівня володіння діловим мовленням, який достатній для активної і плідної участі майбутнього фахівця у професійній діяльності [8, с. 100].

Також варто зазначити, що комунікативна компетентність має місце і в інших аспектах безпосереднього навчального процесу. Як зазначає О. Малихін, [9, с. 74] парадигма вивчення сучасними студентами іноземної мови нині зміщується в бік вивчення суб'єктами навчання мови в культурно зумовлених соціокультурних ситуаціях мовної комунікації.

Організація процесу формування професійної комунікативної компетентності майбутнього філолога потребує планування, розробки стратегії та індивідуальної програми її втілення. Рациональне планування процесу формування професійної компетентності майбутнього вчителя-філолога під час навчання включає такі етапи: побудова стратегії, програми, плану формування професійної компетентності з урахуванням основних напрямків розвитку гуманітарної освіти; досконала організація освітньої та самоосвітньої діяльності; вивчення педагогічного досвіду; внесення коректив у процес розвитку професійної компетентності.

Стратегія формування професійної компетентності вчителя-філолога має містити: перелік літератури, яку планується опрацювати; визначені форми роботи, спрямовані на розвиток професійної

компетентності; етапи та терміни початку і завершення роботи; прогнозовані результати (підготовка доповіді, виступ на конференції, оформлення результатів досліджень тощо).

Чим більше підготовлений вчитель, тим краще він зможе підготувати учнів до життя, сформує вже у них комунікативну компетентність. Значна роль у системі підготовки вчителя, а згодом і учнів, відводиться інформаційним технологіям, що дозволяють створити необхідні умови для їх всебічного розвитку, сформованості в них ціннісних орієнтацій. Спілкування учнів через мережу Інтернет, у різноманітних соціальних мережах створює необмежені можливості для успішного формування їх комунікативної компетентності. Учителю в освітньому процесі слід уміло поєднувати використання інформаційних технологій і роботу з іншими інформаційними джерелами: художніми творами, науковими і публіцистичними працями, зібраними фольклорно-етнографічними матеріалами.

У процесі фахової підготовки студентів-філологів «слід виховувати в них перш за все глибоку любов до свого фаху, високу культуру мови та мовлення, шляхетність, моральність словесника, який «формує душу» вихованця, закладає в неї певні переконання і погляди [12, с. 225]. Максимальну увагу тут слід приділяти вихованню найкращих українських чеснот: волелюбності, патріотизму, впертості у досягненні мети та ін.

Підготовлений за такою системою вчитель-філолог забезпечує розвиток інтелекту в школярів, сприяє засвоєнню ними основних понять, формує у них національну свідомість і патріотизм. Зважаючи на все вищезазване, він повинен бути добре підготовлений до виконання покладених на нього завдань та бути фахівцем з високим рівнем комунікативної компетентності.

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Комунікація в усі часи була надійною опорою для розвитку людства на кожному з історичних етапів. Вміння вести комунікацію та вступати у діалог на належному рівні наразі є не тільки показником професійних якостей викладача, але й забезпечує йому успіх в умовах конкуренції та мінливого ринку праці.

Компетентнісний підхід у процесі фахової підготовки майбутнього філолога вирішує одразу декілька завдань. По-перше, він дозволяє виокремити конкретні складники педагогічного досвіду, по-друге, сформувати для вчителя-філолога власний план особистісного розвитку. Сутність комунікативної компетентності в означеному контексті полягає в охопленні цілої системи

знань і вмінь, що поєднують комунікативні вміння з безпосередньою педагогічною майстерністю. Це полягає не тільки у тих знаннях, уміннях та навичках, що формуються у майбутнього фахівця, але й у формуванні особистісних новоутворень у ході безпосередньої педагогічної діяльності. Навчальний процес майбутнього філолога слід здійснювати максимально наближено до реальної професійної діяльності, використовуючи при цьому сучасні інформаційні технології, інноваційні форми і технології навчання.

Першочергове місце у фаховій підготовці філологів належить вивченню української мови і літератури, інших філологічних дисциплін, під час яких здобувачі вищої освіти розкривають культурний, історичний, соціальний та інші аспекти української мови, осягають духовно-енергетичну сутність слова; розглядають систему художніх засобів для передачі багатства духовного світу й вияву рис українського національного характеру.

У такий спосіб налагоджена система професійної підготовки вчителя-філолога надасть йому можливість у майбутньому розвивати комунікативні здібності у школярів, виховувати в них відчуття українськості в собі, формувати українську ментальність і любов до рідної землі.

Однак наше дослідження не є вичерпним у розгляді означеної проблеми. Подальшого дослідження потребують окремі складники комунікативної компетентності, і визначення того, як саме акцентування на тій чи іншій професійній компетентності філолога впливає на якість його підготовки.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Арістова Н. О. Комунікативна компетентність майбутніх філологів: сутність, зміст, структура / Н. О. Арістова // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка, Психологія. 2017. № 11 С. 9–15.
2. Барабаш І. Формування професійної мовно-літературної компетентності майбутніх учителів-філологів як педагогічна проблема / І. Барабаш // Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2014. № 10 (Ч 1). С. 152–157.
3. Біда О. А., Гончарук В. В., Гончарук В. А. Професійна мобільність як фактор професійної успішності сучасного фахівця // Наукові записки / Ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. Випуск 178. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2019. С. 17–21.
4. Бідюк Н. М. Комунікативна компетентність майбутнього вчителя філолога: зміст та структура / Н. М. Бідюк // Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: Збірник наукових праць третьої Міжнародної науково-практичної конференції (12–14 листопада 2012р.). Львів, 2012. С. 158–160.

5. Гончарук В. В., Гончарук В. А. Основні компоненти професійної компетентності сучасного вчителя / В. А. Гончарук, В. В. Гончарук // Scientific Horizon in the Context of Social Crises: Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference (January 6–8, 2020). Tokyo, Japan: Otsuki Press, 2020. Pp. 108–119.

6. Коваль В. О. Теоретичні і методичні засади формування професійної компетентності майбутніх учителів-філологів у вищих педагогічних навчальних закладах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня док. пед. наук: спец. 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти / В. О. Коваль. К., 2013. 40 с.

7. Когут І. В. Формування професійно-педагогічної комунікативної компетентності майбутнього вчителя: дис... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04. – Полтава, 2015. 250 с.

8. Кравченко-Дзондза О. Формування комунікативної компетентності студентів у процесі вивчення дисциплін філологічного циклу / О. Кравченко-Дзондза // Молодь і ринок. 2014. № 7. С. 98–102.

9. Малихін О. В. Формування загальнокультурної компетентності студентів філологічних спеціальностей : монографія / О. В. Малихін, І. С. Гриценко. Київ : Вид-во ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2015. 492 с.

10. Семенов О. М. Система професійної підготовки майбутніх учителів української мови і літератури (в умовах педагогічного університету): дис... доктора пед. наук: спец. 13.00.04. К., 2005. 476 с.

11. Шарова Т. М. Формування комунікативно-діалогічної компетентності студентів-філологів / Т. М. Шарова, С. В. Шаров, О. В. Бородихіна // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2017. Вип. 29 (1). С. 74–76.

12. Юрійчук Н. Д. Формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя-філолога / Н. Д. Юрійчук // Вісник Чернігівського національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Вип. 4 (160). Серія: Педагогічні науки. Чернігів, 2019. С. 224–228.

REFERENCES

1. Aristova, N. O. (2017). *Komunikativna kompetentnist maibutnikh filolohiv: sutnist, zmist, struktura*. [Communicative competence of future philologists: essence, content, structure].
2. Barabash, I. (2014). *Formuvannia profesiinoi movno-literaturnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv-filolohiv yak pedahohichna problema*. [Formation of professional linguistic and literary competence of future teachers of philology as a pedagogical problem].
3. Bida, O. A., Honcharuk, V. V., Honcharuk, V. A. (2019). *Profesiina mobilnist yak faktor profesiinoi uspihnosti suchasnoho fakhivtsia*. [Professional mobility as a factor in the professional success of a modern specialist]. Kropyvnytskyi.
4. Bidiuk, N. M. (2012). *Komunikativna kompetentnist maibutnoho vchytelia filoloha: zmist ta*

struktura [Communicative competence of the future teacher of philology: content and structure]. Lviv.

5. Honcharuk, V. V., Honcharuk, V. A. (2020). *Osnovni komponenty profesiinoi kompetentnosti suchasnoho vchytelia*. [The main components of the professional competence of a modern teacher]. Tokyo.

6. Koval, V. O. (2013). *Teoretychni i metodychni zasady formuvannya profesiinoi kompetentnosti maibutnikh vchyteliv-filolohiv u vyshchyykh pedahohichnykh navchalnykh zakladakh*. [Theoretical and methodical bases of formation of professional competence of future teachers-philologists in higher pedagogical educational institutions].

7. Kohut, I. V. (2015). *Formuvannya profesijno-pedahohichnoyi komunikativnoyi kompetentnosti majbutnoho vchytelia*. [Formation of the professional-pedagogical communicative competence of the future teacher]. Poltava.

8. Kravchenko-Dzondza, O. (2014). *Formuvannya komunikativnoi kompetentnosti studentiv u protsesi vyvchennia dysyplin filolohichnoho tsykladu*. [Formation of communicative competence of students in the process of studying disciplines of the philological cycle].

9. Malykhin, O. V., Hrytsenko, I. S. (2015). *Formuvannya zahalnokulturnoi kompetentnosti studentiv filolohichnykh spetsialnostei*. [Formation of general cultural competence of students of philological specialties]. Kyiv.

10. Semenoh, O. M. (2005). *Systema profesijnoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv ukrainskoi movy i literatury (v umovakh pedahohichnoho universytetu)*. [System of professional training of future teachers of Ukrainian language and literature (in the conditions of pedagogical university)].

11. Sharova, T. M., Sharov, S. V., & Borodykina, O. V. (2017). *Formuvannya komunikativno-dialohichnoi kompetentnosti studentiv-filolohiv*. [Formation of communicative-dialogical competence of students-philologists].

12. Yuriichuk, N. D. (2019). *Formuvannya komunikativnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia-filoloha*. [Formation of communicative competence of the future teacher-philologist]. Chernihiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА
ГОНЧАРУК Валентина Анатоліївна –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Наукові інтереси: українознавство, українська мова, українська література, методика навчання українознавства, методика викладання української літератури у вищій школі.

ПОДЛЕВСЬКА Неля Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри слов'янської філології Хмельницького національного університету.

Наукові інтереси: культура спілкування, слов'янська філологія, методика викладання сучасної української мови.

ЖИВОЛУП Вікторія Іванівна – старший викладач кафедри іноземних мов Харківської державної зооветеринарної академії.

Наукові інтереси: іноземна філологія, українська мова, російська мова.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

HONCHARUK Valentyna Anatoliivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Ukrainian Literature, Ukrainian Studies and Methods of Teaching, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: Ukrainoznavstvo, Ukrainian language, Ukrainian literature, methods of teaching Ukrainian studies, methods of teaching Ukrainian literature in high school.

PODLEVSKA Nelia Volodymyrivna – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor, Head of the Department of Slavic Philology, Khmelnytskyi National University.

Circle of scientific interests: culture of communication, Slavic philology, methods of teaching modern Ukrainian.

ZHYVOLUP Victoriya Ivanivna – Senior teacher of Foreign Language Department, Kharkiv State Zooveterinary Academy.

Circle of scientific interests: foreign philology, Ukrainian language, Russian language.

Стаття надійшла до редакції 29.03.2021 р.

УДК 378:615:658.8

DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-194-94-100

ДОВЖУК Вікторія Валентинівна – кандидат фармацевтичних наук, доцент, доцент кафедри організації та економіки фармації Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3491-018X>
e-mail: dovika@ukr.net

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ФАРМАЦІЇ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ЗМІН

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Розвиток вищої

фармацевтичної освіти в Україні відбувається в контексті європейської інтеграції освітніх